

Vlaams
Parlement

ingediend op **1185** (2016-2017) – Nr. 1
30 mei 2017 (2016-2017)

Voorstel van resolutie

van Tine Soens en Güler Turan

betreffende een wapenembargo tegen Saoedi-Arabië

TOELICHTING

In de beleidsnota Buitenlands Beleid, Internationaal Ondernemen en Ontwikkelings-samenwerking 2014-2019 van de minister-president (*Parl.St.* VI.Parl. 2014-15, nr. 147/1) staat te lezen: "Het thema mensenrechten neemt een steeds prominenter plaats in het Vlaams buitenlands beleid in. Tegelijkertijd moet echter nog meer aandacht uitgaan naar mensenrechten in een context van duurzaam en ethisch internationaal ondernemen. Het nieuwe Wapenhandeldecreet, dat de Vlaamse Regering in 2012 aannam, brengt ethische overwegingen en economische wetmatigheden met elkaar in evenwicht."

Verder staat er ook: "De Vlaamse Regering wil bijdragen tot een meer democratisch en vreedzaam internationaal wereldsysteem. Ze ziet daartoe een taak voor haar weggelegd op het vlak van het bevorderen van de mensenrechten en van de promotie van goed bestuur, democratie en duurzaam en verantwoord ondernemen in het Vlaams buitenlands beleid. Ze voert in dat kader ook een verantwoord(elijk) vergunningsbeleid voor de handel in strategische goederen."

Mensenrechten zijn rechten waarop iedereen aanspraak kan maken, ongeacht herkomst, nationaliteit, overtuiging, geslacht, wettelijke status of andere kenmerken. Ze zijn universeel. In de 21ste eeuw verwacht je dan ook dat ze overal worden toegepast. Dat blijkt echter niet het geval in veel landen, waaronder Saoedi-Arabië.

In Saoedi-Arabië worden mensen openlijk geëxecuteerd, politieke dissidenten worden er vervolgd, vrouwenrechten worden er in het dagelijkse leven geschonden en er worden nog steeds marteltechnieken toegepast. Mensenrechtenorganisaties wijzen consequent op de veelvuldige en systematische schendingen van de mensenrechten in het koninkrijk. In de commissie Buitenlands Beleid kwam de situatie in Saoedi-Arabië al meermaals aan bod.

Daarnaast woedt er sinds begin 2015 een oorlog in Jemen tussen de sjiiitische Houthis en het soennitische Jemenitische leger, dat loyaal is aan president Hadi. Diens bondgenoot Saoedi-Arabië voert sinds maart 2015 bombardementen uit op de rebellen en krijgt daarbij steun van een Arabische coalitie met onder meer Koeweit, Qatar en de Verenigde Arabische Emiraten. Ook daar maken mensenrechtenorganisaties gewag van schendingen van het internationale humanitaire recht. De Saoedi's maken er vaak geen onderscheid tussen burgers en legitieme militaire doelwitten. Het land ondergaat nu een ongekende hongersnood als gevolg van die oorlog. Onlangs nog noemde federaal minister van Ontwikkelingssamenwerking Alexander De Croo in de Zevende Dag het conflict gruwelijk, brutaal en waanzinnig¹. Hij meent dat de case-by-casebenadering van de Vlaamse Regering bij wapenexportvergunningen naar Saoedi-Arabië niet volstaat. Het is 'dweilen met de kraan open'.

Een derde element is de rol die Saoedi-Arabië speelt in het verspreiden van een radicale, jihadistische en salafistische islam. De verspreiding en steun vanuit Saoedi-Arabië voor salafistische ideeën vormt een grote uitdaging voor onze veiligheidsdiensten. Als we de strijd tegen radicalisering en terreur ernstig nemen, kunnen we niet om de rol van de Saoedi's heen.

De Vlaamse Regering heeft in 2014 militair materieel uitgevoerd naar de Saoedische krijgsmacht². Later, begin 2016, werd de vergunning voor de uitvoer van datzelfde materiaal geweigerd³. Daarbij is het belangrijk om te weten dat bij een groot deel

¹ (2017, 26 maart). Hongersnood in Afrika [televisiefragment: <https://www.vrt.be/vrtnu/a-z/de-zevende-dag/2017/de-zevende-dag-d20170326/>], De Zevende Dag, VRT.

² Maandverslagen wapens 2014 (2015), Dienst Controle Strategische Goederen, p. 209.

³ Maandverslagen wapens 2016 (2017), Dienst Controle Strategische Goederen, p. 5.

van de wapenhandel uit Vlaanderen – zowel binnen als buiten de Europese Unie – het uiteindelijke eindgebruik onbekend is. Het Vlaams Vredesinstituut noemde de vaststelling dat Vlaams militair materieel vaak in onbekende handen eindigt, de achilleshiel van het vergunningenbeleid. Het zorgt er immers voor dat die wapenhandel niet kan worden getoetst aan de criteria rond mensenrechten of humanitair recht. Dat illustreert onder meer het rapport 'Van Vlaamse makelij. Het eindgebruik van Vlaams militair materieel' van het Vlaams Vredesinstituut. Zo gebruikt de Saoedische krijgsmacht de M113-tank die Vlaamse rupsbanden heeft en het gevechtsvliegtuig Eurofighter Typhoon met Vlaamse radarapparatuur.

Het kan niet de bedoeling zijn dat Vlaanderen onderdelen van wapens exporteert waarvoor het eindgebruik zich in landen in oorlog situeert of in landen die een duidelijk faciliterende rol spelen in een conflict, en evenmin naar landen die de mensenrechten systematisch schenden. We mogen economische belangen nooit voorrang laten krijgen op de strijd tegen extremisme, op mensenrechten en op vrede en stabiliteit. Met dit voorstel van resolutie vragen de indieners opnieuw dat er vanuit Vlaanderen een wapenembargo tegen Saoedi-Arabië wordt ingesteld en dat al het mogelijke wordt gedaan om ook tot een Europees wapenembargo te komen. Ook het Waalse Gewest moet aangemoedigd worden om een wapenembargo tegen het land in te stellen.

Met de recent voorgestelde wijziging van het Wapenhandeldecreet van 15 juni 2012 heeft de Vlaamse Regering de middelen daarvoor in handen. Laten we die middelen nu ook effectief inzetten. Misschien nog meer dan ontwikkelingssamenwerking is het beleid over de in-, uit- en doorvoer van strategische goederen een graadmeter om na te gaan of de regering het ernstig meent met vrede, veiligheid, mensenrechten en duurzame ontwikkeling.

Vlaanderen mag dan ook geen wapens verkopen aan of uitvoeren naar landen die in oorlog zijn of die een duidelijk faciliterende rol spelen in een conflict, en evenmin naar landen die de mensenrechten systematisch schenden.

Tine SOENS
Güler TURAN

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

Het Vlaams Parlement,

- gelet op:
 - 1° de rol van Saoedi-Arabië in het financieren van het jihadistische salafisme, dat ook via sommige moskeeën in ons land wordt verspreid;
 - 2° de staat van de mensenrechten in het Koninkrijk Saoedi-Arabië, met name de rechten van politieke dissidenten en vrouwen;
 - 3° het massaal uitvoeren van de doodstraf in Saoedi-Arabië, na bedenkelijke rechtsprocedures op basis van vage beschuldigingen, met als dieptepunt de executie op 2 januari 2016 van 47 mensen, onder wie de sjiiitische geestelijke leider Nimr Baqr al-Nimr;
 - 4° de faciliterende rol van Saoedi-Arabië in wapentrafiëken naar conflictgebieden zoals de oorlogszones in Syrië, waardoor ook wapens van Belgische makelij bij die conflicten worden gebruikt;
 - 5° de schendingen van het internationaal humanitair recht die Saoedi-Arabië in Jemen begaat en de heersende hongersnood in Jemen ten gevolge van het conflict;
 - 6° het ontwerp van decreet tot wijziging van het Wapenhandeldecreet van 15 juni 2012, waarbij de Vlaamse Regering de bevoegdheid krijgt om aan landen van bestemming of eindgebruik van wapens beperkende maatregelen op te leggen voor een periode van ten hoogste van zes maanden;
 - 7° de uitvoervergunning die in de zomer van 2016 werd verleend voor export naar Saoedi-Arabië van zogenaamde niet-geviseerde toebehoren en speciaal ontworpen onderdelen voor geweren, karabijnen, revolvers, pistolen, machinepistolen en machinegeweren;
 - 8° het rapport 'Van Vlaamse makelij. Het eindgebruik van Vlaams militair materieel van het Vlaams Vredesinstituut', waaruit blijkt dat Vlaamse wapenonderdelen in Saoedi-Arabië terecht komen;
 - 9° de goedkeuring door de commissie Buitenlandse Betrekkingen in de Kamer van Volksvertegenwoordigers van de resolutie om het buitenlandbeleid van het Koninkrijk Saoedi-Arabië te herzien;
- overwegende dat:
 - 1° de huidige restrictieve houding tegenover handel in strategische goederen ten aanzien van Saoedi-Arabië niet toereikend is;
 - 2° meer wapens in een conflictzone zoals het Midden-Oosten niet opportuun zijn;
 - 3° een duidelijk signaal nu meer dan nodig is, ook door de heersende hongersnood in Jemen;
 - 4° de vertegenwoordigde politieke partijen in het Vlaams Parlement laten uitschijnen een embargo nodig te vinden;
- vraagt de Vlaamse Regering:
 - 1° alle handel met Saoedi-Arabië van de producten, met inbegrip van programmatuur en technologie, die opgenomen zijn in de gemeenschappelijke EU-lijst van militaire goederen waarnaar wordt verwezen in artikel 12 van het Gemeenschappelijk Standpunt 2008/944/GBVB van de Raad van 8 december 2008, en van de producten voor tweërlei gebruik, met inbegrip van programmatuur en technologie, opgenomen in bijlage 1 bij verordening (EG) nr. 428/2009, onmiddellijk stop te zetten;
 - 2° alles in het werk te stellen om tot een Belgisch en Europees wapenembargo te komen.

Tine SOENS
Güler TURAN